

Trafikförsörjningsprogram färdtjänst för Kungälv kommun 2017 - 2019

Program

Diarienummer:	KS2016/1835
Dokumentansvarig:	Planchef
Beredande politiskt organ:	Samhällsbyggnadsutskottet
Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Datum för beslut:	2017-03-09
Giltighetstid:	2019-12-31
Handläggare:	Ann-Sofie Carlberg

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	4
2 BAKGRUND	4
3 MÅLSÄTTNING	4
4 OMFATTNING AV KOMMUNENS FÄRDTJÄNST	5
5 FÄRDTJÄNSTENS UTVECKLING TILL ÅR 2024 I KUNGÄLV	6
6 GRUNDER FÖR PRISSÄTTNING AV RESOR	7
6.1 Resa i annan kommun	8
6.2 Riksfärdtjänst	8
7 SAMBAND MED ÖVRIG KOLLEKTIVTRAFIK	10
8 ÅTGÄRDER FÖR ATT SKYDDA MILJÖN	10
8.1 Uppföljning av miljökraven	11

1 Inledning

Enligt Lag om kollektivtrafik (SFS 2010:1065) skall i de kommuner som inte överlåtit ansvaret för färdtjänsten till den regionala kollektivtrafikmyndigheten ett trafikförsörjningsprogram upprättas. Varje kommun ska där uppge omfattningen av trafik enligt Lag om färdtjänst (1997:736) och Lag om riksfärdtjänst (1997:735) samt grunderna för prissättningen för resor med sådan trafik. Kommunen ska anta programmet efter samråd med den regionala kollektivtrafikmyndigheten.

Programmet gäller för perioden 2017-2019 och kommer vid behov att revideras.

2 Bakgrund

Kommunen har lagkrav på sig att upprätta trafikförsörjningsprogram eftersom kommunen har ansvaret för färdtjänsten. För att följa lagstiftningen skall programmet minst omfatta tre fastställda punkter. I detta trafikförsörjningsprogram görs en redovisning av vad som gäller i Kungälv kommun för samtliga av dessa tre punkter, se nedan.

- Omfattningen av kommunens färdtjänst
- Grunder för prissättning av resor
- Åtgärder för att skydda miljön

3 Målsättning

Tillgänglighet och delaktighet för alla – Funktionshinderpolitiskt program för Kungälv kommun är ett styrdokument som är antaget av kommunfullmäktige och gäller från 2013 till 2018. Handlingsplan och uppföljning av mål och åtgärder görs årsvis. Följande mål gällande resor och kommunikation nämns i denna. ”Kungälv kommun ska verka för att regionen förbättrar kollektivtrafiken utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Kungälv kommun ska i samverkan med Västtrafik och trafikföretagen förbättra komplement till kollektivtrafiken så som färdtjänst och skolskjuts utifrån en helhetssyn och ett tillgänglighetsperspektiv i Kungälv.”

Kommunen har som målsättning att öka integrationen av färdtjänst och allmän kollektivtrafik. I takt med att den allmänna kollektivtrafiken anpassas allt mer till olika personers fysiska och psykiska förutsättningar minskar behovet av färdtjänst och riksfärdtjänst med personbil och specialfordon. Det är dock kommunens uppfattning att behovet av färdtjänst kommer att kvarstå för personer med vissa typer av funktionsnedsättning.

4 Omfattning av kommunens färdtjänst

Enligt Lag om färdtjänst (1997:736) skall tillstånd till färdtjänst meddelas för dem som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Om sökanden är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder. Tillståndet omfattar inte transporter som av någon annan anledning bekostas av det allmänna. Det är Kungälv kommun som handlägger och utreder ansökningar gällande färdtjänstillstånd samt riksfärdtjänstillstånd.

Kungälv kommun har överlåtit till Västtrafik att upphandla transport och beställningstjänster samt utföra samordning av färdtjänstresor med andra typer av anropsstyrda resor och sjukresor.

Nuvarande transportavtal som Västtrafik har med trafikföretagen gäller till och med 2017. Ett nytt avtal är under upphandling och det gäller till och med juni 2021. Det avtalet gäller specialfordon. Personbils- och storbilsavtalet är sammankopplat med bussavtal och gäller till 2022.

Västtrafik har även ett avtal med Samres AB, där Fasta resor ingår, som är en beställningscentral för resor där beställningstjänsterna utförs samt samordningen mellan resorna sker. Västtrafiks avtal med Samres AB gäller till 2018.

Kommunen har riktlinjer för färdtjänst där bland annat färdtjänstområdet samt avgifter framgår.

Kungälv Kommunens färdtjänstområde omfattar Kungälv kommun, Ale, Göteborg, Mölndal, Partille, Lerum, Härryda, Stenungsund, Lilla Edet, Alingsås, Tjörn, Öckerö och Orust. Den färdtjänstberättigade har möjlighet att göra det antal resor han/hon har behov av. Resenären får normalt sett resa obegränsat antal resor inom färdtjänstområdet. I vissa fall kan färdtjänstillståndet begränsas eller utformas utifrån den enskildes förutsättningar. Resenären kan även beviljas resa i annan kommun, där den tillståndsberättigade vistas. Resenären har möjlighet att beviljas resa inom vistelsekommunen och dess angränsade kommuner. Den färdtjänstberättigade har rätt att ta med en medresenär, samt egna barn eller syskon upp till 20 år, dock inte fler än vad som ryms i ett fordon.

I tabellen nedan redovisas statistik över antal färdtjänstillstånd och antal resor under perioden 2010-2015.

År	Totalt antal tillstånd	Totalt antal nyttjade tillstånd	I % nyttjade tillstånd	Totalt antal resor	Antal resor/nyttjat tillstånd
2015	1423	811	57	22628	28
2014	1431	876	61	25331	29
2013	1419	859	61	25548	30
2012	1380	867	63	26106	30
2011	1398	925	66	30388	33

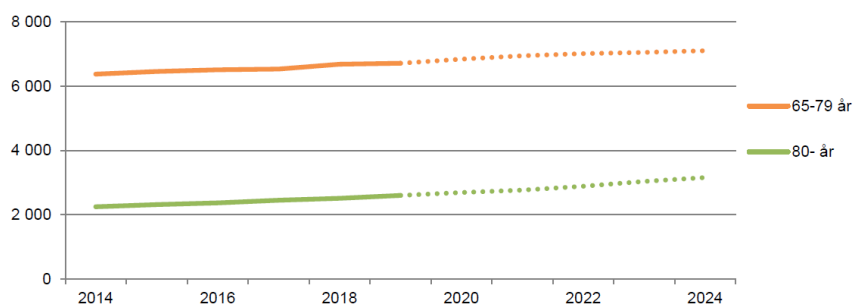
5 Färdtjänstens utveckling till år 2024 i Kungälv

Den åldersgrupp som till största delen uppfyller kraven för beviljande av färdtjänst är personer 80 år och äldre. Enligt befolkningsprognosen 2015-2024 för Kungälvs kommun så växer den äldre befolkningen i antal. Den yngre pensionärsgruppen, 65-79 år, har ökat under några år och ökningen kommer att fortsätta allt efter att de stora kullarna födda på 1940-talet kommer in i dessa åldrar. Enligt befolkningsprognosen växer även gruppen 80 år och äldre stadigt. Medellivslängden ökar i Sverige idag vilket främst beror på minskad dödlighet bland äldre. I Kungälvs kommun är medellivslängden högre än riksgenomsnittet. Vidare framkommer i befolkningsprognosen att år 2020 kan de som är födda år 1940 fira sin 80-årsdag, då planar kurvan för gruppen 65-79 år ut något samtidigt som den äldre åldersgruppen ökar i antal.

Eftersom antalet äldre ökar kan man förmoda att antalet personer i behov av färdtjänst kommer att öka i samma takt. Det behöver dock inte bli så, då ett fortsatt tillgänglighetsarbete inom kollektivtrafiken görs. Med läggolvsbussar, anpassning av hållplatser och tillfartsvägar, förbättrad information, tillgång till ledsagning mellan trafikslag, anropsstyrd trafik samt samplanering mellan trafikslag skapas förutsättningar för fler att ta del av kollektivtrafiken. Detta bör leda till att gruppen som är i behov av färdtjänst blir begränsad. Dock bedöms behovet av färdtjänst att kvarstå för personer med vissa typer av funktionsnedsättningar.

Nedanstående diagram är hämtat från ”Befolkningsprognos 2015-2019 med utblick mot 2024”. Kungälv kommun.

Prognos och utblick för antal personer 65 år och äldre

I tabellen nedan redovisas hur fördelningen på antal färdtjänstillstånd per födelseår såg ut år 2015

Födelseår	Män	Kvinnor
- 1935	273	561
1936 - 1950	107	206
1951 - 1970	63	91
1971 - 1995	42	47
1996 -	21	12

6 Grunder för prissättning av resor

Avgift utgår enligt av kommunfullmäktige beslutad taxa för färdtjänst.

Egenavgiftens konstruktion är Västtrafiks baspris + ett procentuellt påslag. Taxan följer därmed Västtrafiks höjningar av baspriset. Det procentuella påslaget bestämmer Kungälv kommun själv. Inom Kungälv kommun är det baspris + 25% samt till övriga kommuner i färdtjänstområdet är det baspris + 50%. Egenavgiften beräknas utifrån hur många taxezoner som resan företas inom och varje kommun utgör en zon. Antalet zoner beräknas enligt principen om fågelväg.

Konstruktionen av taxa vid sk. arbetsresor, som gäller resor mellan arbete och bostad är Västtrafiks månadspladdning + 25%.

För färdtjänstberättigade barn och ungdomar gäller barn- och ungdomstaxa fr.o.m dagen då man fyller 7 år, intill dagen då man fyller 20 år. Färdtjänstberättigade barn åker gratis fram till den dagen man fyller 7 år.

Nattaxa gäller för resor som påbörjas mellan 00:00-04:00. Baspris + 25 kr + 25% inom Kungälv kommun. Baspris + 25 kr + 50% till övriga kommuner i färdtjänstområdet.

Medresenär skall betala enligt färdtjänsttaxa.

För resor utanför färdtjänstområdet sk. riksfärdtjänst gäller en taxa som är fastställd av regeringen. Se avsnitt 6.2 Riksfärdtjänst.

6.1 Resa i annan kommun

Resenärer som har färdtjänsttillstånd i Kungälv kommun kan även vid särskild prövning beviljas resor inom en kommun utanför färdtjänstområdet. Resenären har möjlighet att beviljas inom vistelsekommunen och dess angränsande kommuner. Resenären betalar den egenavgift som tas ut för färdtjänst i vistelsekommunen.

6.2 Riksfärdtjänst

I lagen om riksfärdtjänst (1997:735) anges att en kommun ska på de villkor som anges i lagen lämna ersättning för reskostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Beslut om riksfärdtjänst fattas enligt lag om riksfärdtjänst (SFS 1997:735)

Riksfärdtjänst är resor som sker utanför Kungälv kommuns färdtjänstområde. Vid resa med riksfärdtjänst skall resenären betala en viss avgift, den sk egenavgiften fastställd av regeringen. Regeringens föreskrifter om resenärens egenavgift anges i förordningen (193:1148). Egenavgiftens storlek skall motsvara normala reskostnader med allmänna färdmedel och beräknas efter vägavståndet i kilometer. Utgångspunkten för vad som är normala reskostnader har varit SJ:s taxesättning för resa med tåg 2 klass.

Egenavgift riksfärdtjänst fr om 970101 fastställd av regeringen

Vägavstånd i km	Egenavgift	7-25 år
0-100	105:-	73:50
101-125	130:-	91:-
126-150	165:-	115:50:-
151-175	195:-	136:50:-
176-200	220:-	154:-
201-225	255:-	178:50:-
226-250	275:-	192:50:-
251-275	300:-	210:-
276-300	320:-	224:-
301-350	370:-	259:-
351-400	420:-	294:-
401-450	455:-	318:50:-
451-500	480:-	336:-
501-600	535:-	374:50:-
601-750	600:-	420:-
751-1000	655:-	458:50:-
1001-1250	680:-	476:-
1251-1500	700:-	490:-
1501 och längre	755:-	528:50:-

Kraven för tillstånd till riksfärdtjänst är högre än för färdtjänst. Ett krav för att tillstånd ska ges är att resan är särskilt kostsam för den sökande.

Riksfärdtjänstresa kan ske med

- Tåg, flyg och andra allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare
- Taxi eller annat särskilt anpassat färdtjänstfordon.

Ansökan görs för varje enskild resa.

Kungälv kommun har avtal med Riksfärdtjänsten Sverige AB för utförandet av riksfärdtjänstresor.

I tabellen nedan redovisas antalet riksfärdtjänstresor per år

År	Antal riksfärdtjänstresor
2015	486
2014	466
2013	401
2012	291
2011	354

7 Samband med övrig kollektivtrafik

Färdtjänst är en särskild kollektivtrafik och ett komplement till den allmänna kollektivtrafiken. Färdtjänst ska ge personer med varaktiga funktionshinder möjligheter att förflytta sig i samhället. Den allmänna kollektivtrafiken är till stor del anpassad och tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar. Det innebär att resor kan ske i kombination med allmän kollektivtrafik som är anpassad för funktionsnedsatta och färdtjänst.

Då Kungälv kommun precis som Västra Götalandsregionen har Västtrafik som leverantör samt utförare så samplaneras sjukresor och färdtjänstresor idag.

8 Åtgärder för att skydda miljön

Västtrafik har ett uppdrag att utveckla, upphandla, planera och samordna de tjänster som behövs för att utföra anropsstyrda resor så effektivt som möjligt. De upphandlar således de trafikföretag som utför färdtjänstresor för Kungälv kommun. I avtalet gällande transporttjänster VTAB 2012 för anropsstyrda resor i Västra Götaland har Västtrafik ställt följande miljökrav.

- Trafikföretaget skall arbeta med miljöförbättringar
- Trafikföretaget ansvarar för att alla fordon skall kunna trafikera hela VTAB:s geografiska område. Det gäller t ex miljözoner och där det finns krav på fordonens däck eller eventuellt kommande avgifter för att få köra med dubbade vinterdäck.
- Fordon som är registrerade för upp till 6 personer inklusive föraren ska vara klassade i MK2005, MK2005PM, MK2008 eller miljöklass med högre årtalsbeteckning

- Personbilar skall uppfylla miljökraven för miljöbil enligt den definition som gäller 2011-04-06, och används vid köp av statens bilar (Förordning om miljö- och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilar och bilresor SFS 2009:1)
- Trafikföretaget skall sträva efter att kontinuerligt minska utsläppen av växthusgaser och under avtalsperioden arbeta med bränslebesparing/energieffektivisering för den trafik som omfattas av uppdraget. Om dieselolja eller bensin används ska den vara av sämst miljöklass 1 och användas om det finns kommersiellt tillgängligt där trafikföretaget är verksamt. Vid brist på miljöklass 1 drivmedel ska bästa tillgängliga miljöklass användas.
- För att stimulera till en minskning av utsläppen av växthusgaser erbjuder VTAB fordon som drivs med gas får ett tillägg med fem kronor på lämnat anbudspris för all ersatt tid.
- Trafikföretaget väljer själv om det vill använda de standardsystem för miljöstyrning som finns t ex ISO14001, kommunal miljödiplomering eller ett miljöledningssystem efter branschanpassade manualer – eller motsvarande. Miljöledningsarbetet hos trafikföretaget skall innefatta miljöpolicy. Det skall också innefatta arbete med, samt redovisning av företagets miljöfaktorer samt mål och mått för detta. Samtliga förare samt övrig personal skall involveras i miljöledningsarbetet.

Kommunen har som huvudregel att samåkning ska ske vid färdtjänstresor. Samåkning sker mellan färdtjänstresenärer och även mellan färdtjänstresenärer och sjukresenärer där Kungälv kommun betalar för färdtjänstresenärens del av resan och Västra Götalandsregionen betalar för sjukresenärens del av resan, efter att kunden betalat sin egenavgift. Endast i undantagsfall beviljas ensamåkning vid färdtjänstresa. Samåkningen bidrar till att fler personer kan åka med i fordonen under en och samma resa och på så vis kan antalet resor minskas. Det bidrar till mindre utsläpp i vår miljö.

8.1 Uppföljning av miljökraven

Västtrafik har rätt att själv utföra, alternativt utse en opartisk miljörevisor att granska trafikföretagets miljöledningsarbete med avseende på miljökrav och vad som utlovats i anbudet.

Trafikföretaget ska för varje enskilt avtal lämna miljöredovisning till Västtrafik.

Trafikföretagets årliga miljöredovisning redovisas senast 1 mars varje år. Miljöredovisningen är ett dokument som redovisar resultatet av trafikföretagets miljöledningsarbete och verkligt utfall för avtalet.